

Velfærdsudvalgets betenkning over

Medlemsforslag om fokus på langsigtede perspektiver på kræftområdet i Norden og samarbejde om initiativer som igangsættes af Nordisk Cancer Union

1. Udvalgets forslag

Velfærdsudvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

at sætte fokus på langsigtede perspektiver og bidrage til løsning af problemstillinger på kræftområdet i Norden

at analysere aktuelle problemstillinger af fælles nordisk relevans indenfor forebyggelsesområdet: screeningspolitik, forebyggelsesinitiativer på tobaks- og på alkoholområdet

at udarbejde analyser til beskrivelse af aktuelle og fremtidige samfundsmæssige omkostninger forbundet med kræft

Velfærdsudvalget foreslår desuden at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regeringer,

at støtte initiativer - der igangsættes af Nordisk Cancer Union - hvor opgave- og problemløsning er af fælles nordisk interesse

at samarbejde med Nordisk Cancer Union

at øge behandlingskvalitet og - effektivitet bl.a. ved at sammenligne de nordiske landes behandling og effekt af behandling med henblik på at beskrive forskelle, ligheder og årsager hertil

at optimere den forskningsmæssige brug af de nordiske kræftdatabaser: cancer-registre, kliniske databaser, m.fl. blandt gennem fællesnordiske registreringsnormer med henblik på effektivisering af sammenligningsmuligheder

Nordisk Råd

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

2. Baggrund

Under sitt utvalgsmøte 29. januar 2013, Reykjavik, Island, diskuterte Velferdsutvalget i Nordisk råd medlemsforslaget A 1582/velfærd: Om fokus på langsiktige perspektiver på kreftområdet i Norden, og samarbeid om initiativer som igangsettes av *Nordic Cancer Union* (NCU).

Velferdsutvalget besluttet at medlemsforslaget skulle sendes ut på høring til relevante aktører innenfor kreftområdet i Norden, Grønland, Åland og Færøyene.

3. Høring

Velferdsutvalget har sendt medlemsforslaget om fokus på langsiktige perspektiver på samarbeid innenfor kreftområdet og samarbeid om initiativer som igangsettes av Nordisk Cancer Union på høring.

Følgende har gitt hørings svar til Nordisk råd:

- Ministeriet for sundhed og forebyggelse, ved minister Astrid Krag
- Departementet for Sundhed og Infrastruktur, Grønlands Selvstyre
- Sundhedsminister Karsten Hansen, Færøyene
- Sundhedsstyrelsen, Island
- Sveriges kommuner och landsting, avdeling vård och omsorg, Sverige
- SBU, Statens beredning för medicinsk utvärdering, Sverige
- Socialstyrelsen, Sverige
- Social- och hälsovårdsministeriet, Finland
- Cancerföreningen, Finland
- Social- och hälsovårdsministeriet, Avdelningen för social- och hälsovårdstjänster, Finland
- Helse- og omsorgsdepartementet, Norge
- Nordens Cancer Union

Her følger et resymé av hørings svarene:

Ministeriet for sundhed og forebyggelse, ved minister Astrid Krag viser til at det er klar målsetting for Nordisk ministerråd å samarbeide på folkehelseområdet, og at samarbeidet skal foregå der det har størst mulig nordisk nytte, og at utvalgte oppgaver analyseres og/eller løses på nordisk plan for å øke nordisk kompetanse og konkurransekraft. I lys av begrensede ressurser til rådighet, er det foretatt en bevisst prioritering av hvilke områder Nordisk ministerråd skal fokusere på i folkehelseområdet. I forhold til medlemsforslaget vedrørende samarbeid på kreftområdet i regi av Nordisk ministerråd, finner minister Krag at det i høy grad er dekket av strategien for sosial- og helseområdet i Nordisk ministerråd, og de mange konkrete initiativer som allerede er igangsatt på området. Spesifikt peker hun på to samarbeidsprosjekter under programmet Holdbar Nordisk Velfærd, i form av et samarbeid om høyspesialisert behandling og om kliniske multisenter-studier. Disse samarbeidsinitiativer må forventes blant annet å fokusere på kreftområdet.

Videre finner hun det relevant å nevne den nordiske tjenestemannsgruppen på alkoholområdet, som møtes regelmessig og utveksler erfaringer om forebyggingsinitiativer på alkoholområdet. Med hensyn til medlemsforslagets anbefalinger til de nordiske landenes regjeringer, finner hun naturligvis samarbeid mellom de nordiske pasientorganisasjoner på kreftområdet for positivt. Det er et konstruktivt samarbeid mellom hennes ministerium og Kræftens Bekæmpelse, som er

medlem av den omtalte Nordisk Cancer Union. Det er hennes forventning at Kræftens Bekæmpelse løpende inndrar erfaringer fra samarbeidet med de andre nordiske pasientorganisasjoner i vår dialog.

Nordisk Råd

Til slutt peker hun på at nordisk samarbeid allerede finner sted i mange sammenhenger på det kliniske nivået og i forbindelse med konkrete forskningsprosjekter på kreftområdet.

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

Departementet for Sundhed og Infrastruktur, Grønlands Selvstyre peker i sitt hørings svar på at de er helt enige i at forebygging av kreft er særdeles viktig, men at det samtidig er sammenfall mellom de forebyggingstiltak som kan forventes å ha effekt på kreftsykdommer, med initiativer som har effekt på livsstilsrelaterte sykdommer generelt. Derfor mener de at det er viktig at forebyggingstiltak på kreftområdet skjer i samarbeid med de nasjonale og nordiske initiativer for å bedre folkehelsen generelt og at initiativene ikke isoleres helt ut fra en kreftsynsvinkel.

De oppfatter at den største gevinst innenfor det nordiske samarbeidet vil være på de områder hvor den nordiske velferdsmodellen og det tankesett som ligger bak denne, har betydning for innsatsen. Det gjelder derfor i mindre grad selve utredningen og behandlingen av kreft, men spesielt på områder som sosial støtte, rehabilitering og palliasjon, som i Norden er offentlig finansiert områder, og som nettopp er karakteristiske for den nordiske velferdsmodellen.

Utover dette mener de at det bør sikres et fokus på sosial ulikhet både i utviklingen, behandlingen og overlevelsen av kreft, som finnes og som det ser ut øker i Norden, på tross av formålet med vår velferdsmodell om å yte service til alle borgere ut fra deres behov.

Departementet for Sundheds og Infrastruktur's holdning er, at det ikke er selve Nordisk Cancer Union som skal motta støtte, men initiativer både under og utenfor denne unionen.

Sundhedsminister Karsten Hansen, Færøylene, slutter seg til forslaget om nordisk samarbeid innenfor kreftområdet.

Sundhedsstyrelsen, Island mener at det er viktig å forbedre forståelsen og viten om kreftformer, og tilslutter seg forslaget om at Nordisk ministerråd avsetter en del av sine forskningsmidler til ytterligere prosjekter innen kreftforskning. Sundhedsstyrelsen anser at økede midler til kreftforskning vil føre til viten som kan styrke forebyggelse, diagnose og behandling. Derutover vil service til kreftpasienter og deres pårørende bli forbedret.

Sveriges kommuner och landsting (SKL), avdeling vård och omsorg, Sverige foreslår at Nordisk råd skal rekommandere Nordisk ministerråd å sette fokus på langsiktig perspektiv og bidra til å løse problemer innen kreftområdet. Delegasjonen foreslår også at Nordisk råd rekommanderer de nordiske landene å støtte initiativ fra Nordisk Cancer Union. For øvrig synes SKL at et samarbeid for å forbedre kreftbehandlingen i Norden bør ta utgangspunkt i å utvikle samarbeid omkring regjeringenes allerede eksisterende kreftstrategi/kreftplaner.

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU), Sverige uttaler at de er avhengig av god forskning med evidens av høy kvalitet innen det medisinske området. De støtter derfor medlemsforslaget.

Socialstyrelsen, Sverige ser positivt på forslagene i medlemsforslaget og anser at forslaget om langsiktige perspektiver på kreftområdet i Norden, og initiativ som igangsettes av den Nordiske Cancer Unionen er viktig. Socialstyrelsen mener samtidig at det er vanskelig å ta stilling til alle forslagene som fremmes, fordi de er utformet på overgripende nivå.

Socialstyrelsen uttaler at de kommer til å følge med i det fortsatte arbeidet på dette området.

Social- och hälsovårdsministeriet, Finland støtter medlemsforslaget som Færøyenes delegasjon har fremmet. De mener at tyngdepunktet bør ligge ved strategisk viktige samnordiske initiativer. Derutover bør finansiering av kreftforskning som kanaliseres gjennom NCU rettes mot nordisk sammenliknende kreftforskning, som kompletterer forskningsarbeidet på nasjonalt nivå.

Social- och hälsovårdsministeriet, Avdelningen för social- och hälsovårdstjänster, Finland støtter forslaget om å videreutvikle det nordiske samarbeidet når det gjelder kreftens risikofaktorer, forebygging, screening, kreftomsorg og rehabilitering. Derfor ansees det færøyske forslaget til Nordisk ministerråd som viktig for å konsentrere seg om langsiktige perspektiver innen kreftområdet i samarbeidet i Norden, og med initiativer som Nordisk Cancer Union har arbeidet fram. I Finland pågår en utredning om å etablere et nasjonalt kreftsentrum. Hvis det etableres, vil det forsterke den samnordiske informasjonen og forskning på kreft gjennom å danne nettverk med de andre nasjonale kreftsentra i Norden.

Cancerföreningen, Finland og Finlands Cancerregister støtter på det varmeste det færøyske medlemsforslaget, som går på at Nordisk råd skal arbeide langsiktig for å motarbeide kreftrelaterte helse- og samfunnsproblemer, og at Rådet i dette arbeidet skal bedrive samarbeid med Nordisk Cancer Union (NCU). Cancerforeningen peker på at NCU er et samarbeidsorgan for nasjonale kreftforeninger og –stiftelser. Til deres viktige oppgaver hører det å støtte samnordiske kreftforskningsprosjekter, samt å planlegge og evaluere samarbeidet i kampen mot kreft. Likhetene i landenes samfunnsstrukturer og innen sosial- og helseomsorgen er til stor nytte for dette samarbeidet. Kreftforeningene i alle nordiske land samarbeider intensivt med myndighetene.

Helse- omsorgsdepartementet, Norge kan støtte ideen om å samordne registreringen i de ulike kreftregistrene for å øke sammenlikningsgrunnlaget mellom de nordiske landene, men vil ikke forplikte seg gjennom dette til å legge føringer på registrene som får økonomiske konsekvenser uten at det er ordentlig utredet og vurdert opp mot andre prioriterte oppgaver på registerfeltet.

På nordisk nivå er det etablert et samarbeid om kliniske studier, gjennom Nordisk ministerråd - Norforsk, kalt Nordic Trial Alliance (NTA). Dette forslaget om samarbeid på kreftområdet/forskning bør ses i sammenheng med allerede etablerte infrastrukturer (som NTA).

Det er positivt at det legges opp til et samarbeid om felles utfordringer på kreftområdet med de nordiske kreftforeningene gjennom Nordisk Cancer Union.

Nordens Cancer Union (NCU). Kreftforeningene i Danmark, Sverige, Finland, Norge, Island og Færøerne har besluttet å skrive et høringssvar i fellesskap. NCU mener at medlemsforslaget er meget god, fremtidsrettet og et håndgripelig forslag, som klart beskriver de initiativer som skal til foret godt framtidig samarbeid med NCU.

NCU mener at det haster med å få igangsatt initiativer som har som formål å løse de store utfordringer vi står overfor på kreftområdet. Hvis vi står sammen om disse utfordringene, både med de nordiske landenes regjeringer og med Nordisk ministerråd, har vi større muligheter til å nå målet vårt.

Nordisk Råd

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

NCU kommer med flere konkrete oppfordringer til tiltak både overfor Nordisk råd, Nordisk ministerråd og de nordiske landenes regjeringer som er å lese i sin helhet i høringsvaret deres. NCU ser meget positivt på beslutningsforslagene og håper at forslagene blir vedtatt av Nordisk råd. De legger til at de mener at det er like viktig å ta med at Nordisk ministerråd skal samarbeide med Nordisk Cancer Union, som forslaget som allerede er fremmet om at de nordiske landenes regjeringer skal samarbeide med Nordisk Cancer Union.

Nordisk Råd

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

4. Udvalgets synspunkter

Velfærdsudvalget peker på at medlemsforslaget viser til at et stort antall innbygger i Norden rammes av kreft hvert år, at kreften rammer ikke bare dem som får konstatert kreft, men også familie, venner og kollegaer. Velfærdsudvalget er derfor enig med forslagstillerne om at det ikke er noen diskusjon om at bekjempelse av kreftsykdommer er av stor betydning for de nordiske landene. Det er sannsynligvis stor nordisk nytteverdi i samarbeid på dette området i Norden. Velfærdsudvalget er kjent med at kreftforeningene i de nordiske landene lenge har samarbeidet i Nordisk Cancer Union. Velfærdsudvalget viser til at forslaget er todelt og handler om en rekommandasjon til Nordisk ministerråd og en til de nordiske landenes regjeringer.

Velfærdsudvalget ser at flere av forslagene krever inngående fagkunnskaper for eksempel om screeningproblematikk, som er kompliserte vurderinger mellom kostnadseffektivitet og forebygging av kreft, og samtidig forebygge unødvendig lidelse gjennom falske positive tester. Velfærdsudvalget viser til sitt medlemsforslag Rek. 36/2012/velfærd: Nordisk alkohol- og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv, med omfattende forslag til tiltak om initiativer om forebygging på tobakks- og alkoholområdet, som har kreftfremkallende stoffer i seg. Noen av forslagene har en innretning som går direkte på nordisk nytteverdi, som det å samarbeide om økt behandlingskvalitet og effektivitet i de nordiske landene, og optimere den forskningsmessige bruken av nordiske kreftdatabaser/registre.

Velfærdsudvalget uttrykker sin støtte til medlemsforslaget, uten å vektlegge noen av forslagene mer enn andre, og lar det være en oppgave for Nordisk ministerråd å komme tilbake med et forslag om hvordan dette medlemsforslaget kan inkluderes og settes ut i det nordiske samarbeidet for å nå intensjonene som ligger i dette medlemsforslaget om å øke den nordiske innsatsen mot kreft, på en måte som gir nordisk nytteverdi.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velfærdsudvalget, at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at sætte fokus på langsigtede perspektiver og bidrage til løsning af problemstillinger på kræftområdet i Norden

at analysere aktuelle problemstillinger af fælles nordisk relevans indenfor forebyggelsesområdet: screeningspolitik, forebyggelsesinitiativer på tobaks- og på alkoholområdet

at udarbejde analyser til beskrivelse af aktuelle og fremtidige samfundsmæssige omkostninger forbundet med kræft

Velfærdsudvalget foreslår desuden, at

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regeringer,

at støtte initiativer – der igangsættes af Nordisk Cancer Union – hvor opgave- og problemløsning er af fælles nordisk interesse

Nordisk Råd

at samarbejde med Nordisk Cancer Union

at øge behandlingskvalitet og - effektivitet bl.a. ved at sammenligne de nordiske landes behandling og effekt af behandling med henblik på at beskrive forskelle, ligheder og årsager hertil

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

at optimere den forskningsmæssige brug af de nordiske kræftdatabaser: cancer-registre, kliniske databaser, m.fl. blandt gennem fællesnordiske registreringsnormer med henblik på effektivisering af sammenligningsmuligheder

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

Göteborg den 24. juni 2013

Anders Karlsson (S)

Penilla Gunther (KD)

Bárður Nielsen (sb)

Svein Harberg (H)

Christer Adelsbo (S), møteleder

Pirkko Ruohonen-Lerner (saf)

Elisabeth Björnsdatter Rahm (M)

Vigdis Giltun (FrP)

Jóhanna María Sigmundsdóttir (F)

BILAG: MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

Medlemsforslag om fokus på langsigtede perspektiver på kræftområdet i Norden og samarbejde om initiativer som igangsættes af Nordisk Cancer Union

Et stort antal borgere i Norden rammes hvert år af kræft. I årene 2005 – 2009 fik ca. 68.000 mænd og ca. 62.000 kvinder i Norden konstateret kræft. Af disse døde ca. 30.000 mænd og ca. 28.000 kvinder af sygdommen. Kræft rammer alle hjem i Norden, ikke blot rammer den dem, der får konstateret kræft, men også familie, venner, kollegaer m.m. omkring den kræftramte. Det er derfor ingen diskussion om, at bekæmpelse af kræftsygdomme er af stor betydning i de nordiske lande.

De nordiske lande bruger hver især store økonomiske, videnskabelige, faglige og politiske ressourcer på kræftforskning, og forebyggelse og behandling af kræft. Et tættere samarbejde mellem de nordiske lande på området vil være til gensidig gavn for alle parter.

På foreningsniveau, har der længe eksisteret et tæt nordisk samarbejde mellem nordiske kræftforeninger: Nordisk Cancer Union (NCU) blev grundlagt i 1949. NCU er en sammenslutning af kræftforeningerne i Danmark, Sverige, Finland, Norge, Island og Færøerne. I øjeblikket har Færøerne formandsskabet i the Nordic Cancer Union.

NCU's formål er, at arbejde for:

- at forbedre forståelsen af kræftsygdomme og viden om kræft
- finde effektive metoder vedr. forebyggelse af kræft
- opnå bedre resultater vedr. kræftbehandling og rehabilitering
- øge den faktiske implementering af kræftbehandling og rehabilitering i Norden

Netop vedrørende formålet at forbedre forståelsen af kræftsygdomme og viden om kræft kan Nordisk Råd samt ministerrådet med sin store kontaktflade og betydningsfuldhed gøre den store forskel. De nordiske lande bør gå forrest i arbejdet og samarbejdet med at udbrede kendskabet til kræftsygdomme og muligheder for deres forebyggelse.

Nordisk Cancer Union støtter, for at nå sit overordnede formål, videnskabelige og strategiske kræftforskningsprojekter med 1.000.000 € om året. NCU har tildelt forskningsbevillinger siden 1989. Af projekter, som NCU har støttet, kan nævnes:

- Nordcan, som er en database, hvor der findes oplysninger om incidens (antal nye tilfælde), dødelighed, prævalens (antal personer, der lever med en kræftdiagnose) og overlevelse for 41 store kræftformer i de nordiske lande. Dette web baserede program giver adgang til summerede data med mulighed for at lave grafer og tabeller. Regionale data for op til seks regioner for hvert land er inkluderet for incidens, dødelighed og prævalens.
- Solkampagne projektet. Et fælles nordisk projekt, som har til formål at iværksætte initiativer, der kan påvirke og ændre adfærd hos den enkelte skandinav og gennemføre strukturelle ændringer, der kan sikre solsikre rammer på de rejsemål, hvor skandinaverne ofte rejser til, og på denne måde forebygge hudkræft.

På trods af, at Nordisk Cancer Union har visse midler til at støtte videnskabelige og strategiske forskningsprojekter vedr. kræftsygdomme, er der løbende brug for flere forskningspenge til kræftforskningsprojekter. Nordisk Ministerråd bør derfor også overveje at afsætte en del af sine forskningsmidler til projekter indenfor kræftforskning.

Forebyggelse af kræft bør have en central rolle i de enkelte nordiske regeringers beslutninger samt Nordisk Råds og Nordisk Ministerråds strategi og de nordiske landes samarbejde. Der er behov for udredning og sammenligning af forebyggelsesinitiativer blandt andet på tobaks- og på alkoholområdet med henblik på efterfølgende politiske initiativer. I denne sammenhæng er det vigtigt at have et tættere samarbejde med Nordisk Cancer Union, der har den aktuelle viden og ressourcer på området.

Forslagsstillerne henviser i denne sammenhæng til nedenfor stående links med oplysende materiale om Nordisk Cancer Union og de enkelte kræftforeninger i Norden.

På baggrund af ovenstående foreslår Den færøske delegation, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sætte fokus på langsigtede perspektiver og bidrage til løsning af problemstillinger på kræftområdet i Norden

at analysere aktuelle problemstillinger af fælles nordisk relevans indenfor forebyggelsesområdet: screeningspolitik, forebyggelsesinitiativer på tobaks- og på alkoholområdet

at udarbejde analyser til beskrivelse af aktuelle og fremtidige samfundsmæssige omkostninger forbundet med kræft

På baggrund af ovenstående foreslår Den færøske delegation, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regeringer

at støtte initiativer - der igangsættes af Nordisk Cancer Union - hvor opgave- og problemløsning er af fælles nordisk interesse

at samarbejde med Nordisk Cancer Union

Nordisk Råd

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

at øge behandlingskvalitet og - effektivitet bl.a. ved at sammenligne de nordiske landes behandling og effekt af behandling med henblik på at beskrive forskelle, ligheder og årsager hertil

Nordisk Råd

at optimere den forskningsmæssige brug af de nordiske kræftdatabaser: cancer registre, kliniske databaser, m.fl. blandt gennem fællesnordiske registreringsnormer med henblik på effektivisering af sammenligningsmuligheder

A 1582/velfærd

Behandles i:
Velfærdsudvalget

Bilag:
Medlemsforslag

J.nr. 12-00326-8

Tórshavn, den 23. november 2012

Høgni Hoydal (T)

Helgi Abrahamsen (sb)

Links til yderligere information om NCU og de nordiske kræftforeninger:

Nordic Cancer Union's hjemmeside:

<http://www.ncu.nu>

Nordcan's hjemmeside:

<http://www-dep.iarc.fr/nordcan.htm>

Krabbameinsfelagið, Færøerne:

<http://www.krabbamein.fo/>

Kræftens Bekæmpelse, Danmark:

<http://www.cancer.dk/>

Cancerfondens, Sverige:

<http://www.cancerfonden.se/>

Kreftforeningen, Norge:

<https://kreftforeningen.no/>

Cancerforeningen, Finland:

<http://www.cancer.fi/>

Krabbameinsfelagið, Island:

<http://www.krabb.is/>